

Etnografie a národnostní politika ČLR

Národnostní politika
do roku 1976

19. století

Zlom v chápání čínské identity

Zánik sinocentrického uspořádání univerza

- střet se západními velmocemi
- regionální přeskupení moci – Japonsko
- zánik dynastického impéria, vznik republiky, formování národního státu

Moderní koncepty: stát, občan, národ, rasa,

Nové čínské koncepty minzu 民族, Hanzu 汉族 (vymezení a potlačení rozdílů)

Zhonghua minzu 中华民族 – čínský (občanský) národ

Zhongguo ren 中国人 – Číňané (občané Číny)

→ narýsováno na hranicích zaniklé qingské říše

Yuan Shikai po odtržení Vnějšího Mongolska (1912):

„Vnější Mongolsko a jeho lid je součástí Čínského národa a po staletí byly součástí jedné společné rodiny.“

()

Čínský vs. evropské národy

V Evropě existoval ideál státu vytvářeného na národním principu (v USA na občanském principu)

Čínský stát vzniká v roce 1912 v hranicích zaniklé qingské říše a čínský národ je vytvářen shora

Teorie státu bez národa („Nationless state“, John Fitzgerald) – stát existoval, národ se musel vytvořit

Ernst Gellner: „Na každý národ, který vytvoří vlastní *národní stát* připadá devět podobně nenaplněných aspirací“

NP Čínské republiky 1912-49 (1927-37)

中华民族 Zhonghua minzu

– „Pět národů pod jednou politickou unií“

- Čínské národnostní menšiny vnímány jako společní potomci mytického prapředka Žlutého císaře 黄帝
- Národnostní politika = politika udržení vlivu v pohraničních oblastech (Tibet, Xinjiang, Mongolsko, Mandžusko)
 - Výbor pro Mongolsko-tibetské záležitosti (蒙藏委員會 Měng Zàng Wěiyuánhùi)
 - Čínská muslimská asociace (中國回教協會 Zhōngguó Huíjiào Xiéhuì)
 - Xinjiang, Qinghai, Gansu, Ningxia pod správou členů Kuomintangu z národnostních menšin (Kazaši, Ujguři, Huiové - 西北三马)
 - Vzdělávací systém, stipendia pro muslimy – Al-azhar
- Etnickou politiku musí řešit KMT i na Taiwanu

Japonská okupace - Mandžukuo

Japonci (červená)
Hanové (modrá)
Mongolové (bílá)
Korejci (černá)
Mandžuoové (žlutá)

Dříve:

Hanové (červená)
Mongolové(modrá)
Huiové (bílá)
Tibeťané (černá)
Mandžuoové (žlutá)

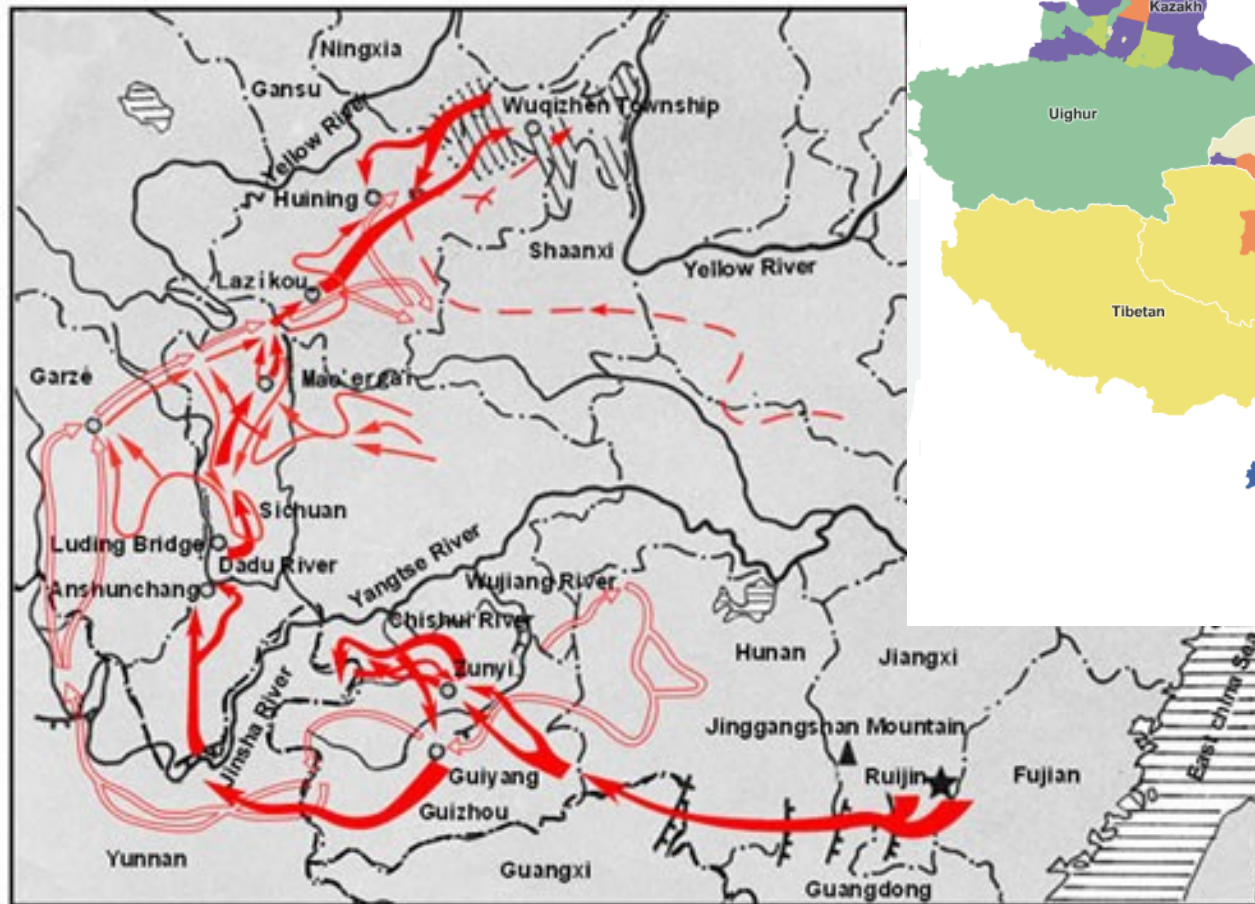

Národnostní politika

Komunistické strany 1921-49

- Koncept *shaoshu minzu* (少数民族) nahrazuje koncept pěti národů/ras (民族/族)
 - empirická zkušenost komunistů z tzv. Dlouhého pochodu
 - pragmatická politika (koalice s menšinami)
 - komunistická ideologie (právo na sebeurčení)
- Identifikace národnostních menšin na základě 4 kritérií (Stalin):
 - společné území / společný jazyk / společná ekonomická základna / společná psychologická povaha
- Od čtyřicátých let posun od sebeurčení (自决 *zìjué*) k autonomii (自治 *zìzhì*)
- Národnostní politika realizována na základě určení autonomních oblastí (自治区), autonomních krajů (自治州), autonomních okresů (自治县) → 5/30/117

Dlouhý pochod (长征 *chángzhēng*) jako etnická exkurze po Číně

The Long March Route (August, 1934 – October, 1936)

Národnostní politika nové Čínské lidové republiky

Obecný program (proto-ústava 29.9.1949), články 50-53
věnovány národnostní politice:

1. Všechny národnosti jsou si rovné
2. ČLR je společná rodina všech těchto národností spolupracujících proti vnějším i vnitřním nepřátelům
3. Nacionalismus a etnický šovinismus musí být potírán
4. Platí zákaz národnostní diskriminace, útlaku a separatismu
5. Národnostním menšinám je v místě jejich lokální koncentrace zajištěna regionální autonomie
6. Je zaručeno právo na rozvoj vlastního jazyka, dialektů, ochrana kultury, zvyků a vlastních náboženských tradic

Prvotní potřeba sociální revoluce v minoritních oblastech:

- Feudální systémy
- Teokratické systémy (Tibet)
- Otrokářské systémy (Nuosu/Lolo – uznáni jako součást etnika Yi)

Národnostní politika po 1949

- Identifikace menšin (dle sčítání):
 - 1953 – 41 národností
 - 1964 – 53 národností
 - 1982 + 1990 – 56 národností
- Zavádění autonomních administrativních celků
 - AO Neimengu (1947)
 - AO Xinjiang (1955)
 - AO Guangxi a AO Ningxia (1958)
 - AO Xizang (1965)
- Autonomní principy:
 - Autonomie administrativních orgánů
 - Autonomie jazyková
 - Menšinová původ místních kádrů (úředníci KS)
 - 1950 založen Centrální národnostní institut (dnes Univerzita 中央民族大学)
- Reálný stav přijímání národnostní politiky:
 - Xinjiang – limitovaná autonomie, strach z separatistických tendencí
 - Mandžuoové, Korejci, Mongolové – dobrá spolupráce s KS a v rámci ČLR
 - Jih a západ - nezájem o komunistický program a spolupráci s orgány ČLR

Národnostní politika během Velkého skoku

- Ještě v roce 1956 Mao kritizuje hanský šovinismus (汉沙文主义 *Hàn shāwén zhǔyì*)
- Velký skok vpřed 1958-61 (大跃进 *dàyuèjìn*)
 - radikálními politickými a ekonomickými opatřeními skokově zvýšit čínskou produkci
 - během 15 let ekonomicky dohnat vyspělý svět
- Opozice ze strany národnostních menšin kritizována jako lokální nacionalismus (地方民族主义 *dìfāng mínzú zhǔyì*)
- Projekt Velkého skoku vyvolal gigantický hladomor (20-40 miliónů obětí) z velké části i mezi národnostními menšinami
 - nejvíce zasažené oblasti Gansu, Sichuan, Guizhou, Hunan, Guangxi, Anhui

Teritoriální jednotota ČLR

- Tibet, Xinjiang, Mongolsko
- 30. léta – KS zastává program národnostní sebeurčení pro všechny minority
- Změna od 40. let → ústava z 1954 zaručuje nedělitelnost území ČLR
- V Tibetu reálný vliv čínských státních orgánů v letech 1912-50 minimální
 - 1950 vojenské obsazení západního Tibetu
 - 1951 jednání se zástupci tibetské vlády → uzavření 17 bodové smlouva (vysoká míra autonomie)
 - 1955 příprava AO s 10. Pančenlamou v čele
 - 1959 proti-čínské povstání, odchod 14. dalajlámy

Národnostní politika během Kulturní revoluce

- Politika národnostní homogenizace (民族融合 Míncú rónghé)
 - Navazuje na politiku Velkého skoku, opozice k lokální nacionalismus
 - ztráta důvěry etnických menšin (Tibeťané, Ujguři, Huiové)
- Kampaň „Zničit čtyři staré, vztyčit čtyři nové“ (破四旧立四新 *Pò sì jiù lì sì xīn*)
 - staré obyčeje, kultura, návyky, myšlení → nové
 - cílem náboženské tradice a kultura národ. menšin

